

NAGYVÁRAD

Előfizetési ár: Vidéken egy hónap 40 lei.
Nagyváradon: egy hónap 40 lei.

Főszerkesztő:

Feladvány szerkesztő:

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly haza
(Szállási Dózsa) utca 6.

MEGEDÜS NÁNDOR MARÓT SÁNDOR

Felekezetek küldöttségjárása Bukarestben

**Karácsonyi János a róm. katolikusok deputációjából —
Véletlen, ami felveti egy kisebbségi blokk eszméjét — A
hatezer éves tóra és a miniszteri rendelet**

Anghelescu közoktatásügyi miniszter hétfőn akarta előterjeszteni a bukaresti minisztertanácsnak legújabb iskolarendeletervezetét. A törvény híján rendeletekkel szabályozott romániai kisebbségi és felekezeti iskolai ügyekre nézve az Anghelescu-tervezet — benfentesek nézete szerint — végzetes csapást mért volna. Huszonegyedik órában még egy küldöttségjárás éven próbálták elhárítani a fenyegetett felekezetek a fejük fölött függő Damoklész kard lezuhanását. A veszély oly közeli s a édekezés egyetlen lehetséges eszköze: az emlékirattal egybefűzött deputációzás olyan kézenfekvő volt, hogy semmi csodálónivaló sem akad azon, hogy közös terv, egy megbeszélés híján is magyarok, vábók, szászok és zsidók találkoztak egymással a minisztereknél.

Mint megírtuk, a róm. katolikusok képviselőjében Nagyváradról dr. Karácsonyi János püspök, dr. Stokker József voltak Bukarestben annak a deputációnak a agjaiként, amit Majláth Gusztáv erdélyi óm. kath. püspök vezetett a miniszterek elé. Karácsonyi János és Stokker József egnap tértek haza Nagyváradra s Karácsonyi püspök az alábbiakban számolt be munkatársunknak a bukaresti út eredményéről:

— Majláth püspök már a mi érkezésünk előtt tárgyalásokat folytatott Anghelescu közoktatási miniszterrel, aki a püspök útján hétfőn este háromnegyed éltre kérette magához az erdélyi, csanádi, nagyvárad és szatmári latin szertartású egyházmegyék egyesített küldöttségét. A miniszter Pteancu vezérfelügyelő jelenlétében szeméretetette a katolikus egyházaknak, hogy szerzetes rendjei külföldi ösztökötteseket tartanak fenn, holott most már a premontreieknek is külön főnökök vannak Romániában. Lényegileg Anghelescu ezt a kijelentést tette a deputáció előtt, hogy a hétfői minisztertanács nem foglalkozott az iskolarendeletervezettel.

Mivel Anghelescu két napra sürgős ügyekben kénytelen Bukarestből elutazni, végleges határozatot csak a hét végén hoz a minisztertanács. Maga részéről az egyházak memorandumát s általában az egész iskolai ügy kérdését komplexusumot a minisztertanács elé terjeszti. Pteancu vezérfelügyelő jónak látta a küldöttség előtt felhívni a miniszter figyelmét arra, hogy a szerzetesek más államokban mindenütt az állam nyelvén tanítanak, viszont a küldöttségnek azt az észrevételét, hogy például Svájcban, Belgiumban s az Egyesült Államokban más példák tapasztalhatók, egy szerzetes nem vette figyelembe.

Kedden a küldöttség Bratianu miniszterelnöknél járt. Majláth kijelentette a kormányelnök előtt, az új miniszteri rendeletekből az egyházra háruló nagy sérelmeket s átadta az erre vonatkozó, románul írott emlékiratot. A miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy maga is nagyra

becsüli a katolikus egyház híveit, hűségére, engedelmességre oktatja s a

magá részéről azt tartja, hogy a nyilvános közoktatás kérdéseit legjobb törvény útján, nem pedig esetenként kiadott miniszteri rendeletekkel szabályozni.

Tanulmányozni fogja tehát az emlékiratot s felhívta a küldöttséget, bizza meg Zombori Lászlót, a kath. népszövetség igazgatóját az esetleg szükséges felvilágosítások megadásával.

Tisztelgett még a küldöttség Banu valóságügyi miniszternél s neki ugyancsak átadta emlékiratát s kérte őt a kath. egyház kérelmeinek támogatására. A miniszter feltűnő szívélyességgel fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy a memorandum át-olvasása után igyekezni fog a sérelmeket orvosolni.

Végül a deputáció Dolci Angelo pápai nunciust kereste fel s előadta, milven veszedelemben forognak a katolikus iskolák s az ő közbenjárását is kikérte.

Ugyancsak az iskolák ügyében járt Bukarestben a reformátusok képviselőjeként — mint Kolozsvárról értesülünk — Sándor József országgyűlési képviselő és Nagy Károly püspök is. Sándor József a következő információkat adta a küldöttségjárásról:

— Higgadt, nyugodt tárgyalásról nem lehetett szó, mert Bukarestben mindenki siet, az adminisztráció azonban annál lassabb s hétfőn délután 5 órától kezdve külszobon álltak azok a minisztertanács ülésezések, amelyekkel ismét megkezdik az új állami berendezkedésekben a vágatási rendszert.

— A hétfői közoktatásügyi tárgyalásra megérkezett Pteancu minisztertanácsos is, akit a küldöttség kérésére sürgőnviileg hívott a miniszter. A fenyegető huszonkét pontot, melyek részben a Kolozsváron hetekkel ezelőtt Nagy Károly püspökkel megindult és váratlanul megszakitott tárgyalások nem kívánt eredményei. Anghelescu miniszter semmiképpen nem volt hajlandó előzetes tanulmányozásra és ez alapon való tárgyalásra kiadni, miután — így mondta — előbb minisztertanács elé akarja vinni azokat. Mindent összetéve, az eredmény az, hogy a benyújtott kérvényeket sürgős tanulmányozás és megfelelő intézkedés tárgyává teszik, csak ne állana útban az a tarthatatlan felfogás, mely mindig és mindenben a magyarság multbeli állítólagos, azonban valótlán nemzetiségi elnyomatását fejtegeti, tehát Gyulafehérvár és a békeszerződések ellenére lényegében a jövő a megtorlás és a kisebbség tehermentesítés jegyében áll.

A véletlen folytán, amit a tanév eleje idézett elő, úgy tűnt fel, mintha a különböző felvonulások megegyezészerűleg, vagyis amint az egyik miniszter kifejezte, kisebbségi blokk alakjában történtek vol-

na, ami, ha nincs is így, mindenesetre jelzi az utat, amelyre a felekezeti és nemzeti kisebbségeknek megfelelő szervezeteik útján még mérsékelt és belátásos román körrökkel is kezettfogva, önfentartásuk és önvédelmük érdekében előbb-utóbb lépniök kell. A kormánykörök fő kifogása a hirlapi és külföldi megnyilatkozások ellen van, azonban egyéb védelem hiányában, talán ez természetes, mert kulturájáért minden nép sikraszáll. Mi a marosvásárhelyi iskolaprogram végrehajtását kérjük s aggódva várjuk a döntést.

A magyar egyházaktól függetlenül, de azokkal egyidőben a hithű (ortodox) zsidóság képviselői is Anghelescu miniszternél jártak küldöttségben. A küldöttség vezetője Tischler Mór volt és résztvettek benne Nagyvárad, Dés, Marosvásárhely és más ortodox hitközségek főbírái. Tischler Mór hangsúlyozta a miniszter előtt, hogy ragaszkodnak iskoláik vallásos jellegéhez s egy országban sem volt még rá, hogy kormányzat ez ellen állást foglaljon. Mikor a miniszter vonakodott kedvező kijelentést tenni, Fuchs Benjámín nagyváradai főbíró a miniszter elé állott és emelkedett hangon a következőket mondotta:

— Miniszter úr! A Tóra hatezer éves és fennmaradt minden üldözés és viszontagság ellenére is. Mi abból nem engedünk, mert ezzel élünk és ezzel halunk. Ez ellen a miniszter úr rendeletei sem tehetnek semmit.

A miniszter megdöbbenve hallgatta ezeket a határozott szavakat, néhány pillanatnyi mély csend következett, majd Anghelescu miniszter kijelentette, hogy a vallás az szent, de az államérdek sem hanyagolható el mellette.

A küldöttség láthatóan leverten távozt a fogadási teremből, hol most népek kulturája és tradíciója felett készül a szorongva várt döntés.

Paktum volt Friedrich és Radics között?

A belgrádi Pravda szenzációs értesítéssel lepi meg olvasóit.

Azról szól a cikk, hogy amikor Radics Horvátországból szökött, kész paktuma volt Friedrich István magyar ébredővezérrel.

Radics, amikor a magyar határt átlépte Lukács magyarországi horvát emigráns-vezér társaságában az egyik Balaton-menti fürdőhelyre utazott, ahol már várta Friedrich István még pedig egy magyar követ társaságában. Radics több napon át megbeszéléseket folytatott Friedrich Istvánnal és a követtel, akikkel azután megállapodott, hogy Friedrich és pártja támogatni fogják a horvátországi forradalmat, ha majd azután sikerül Jugoszlávia egységét megbontani és Horvátországot felszabadítani, úgy Magyarország Radics győzelme esetén visszakapja a Bácskát, Baranyát és a Bánságot. A „Pravda”, amely egyébként közel áll a belgrádi külügyminiszterhez, állítólag megdöntött bizonyítékok alapján közli ezt a leleplezést. — Budapesti tudósítónk e nagy feltűnést keltő híradása dolgában felkereste Friedrich Istvánt, aki a belgrádi Pravda híréből a következő tilokzatos mondatokban nyilatkozott: — Vannak olyan részletek, forslányok, a

melyek hasonló ténykörményekből és más vonatkozású eseményekből vannak — tévesen — következtetve. A hír legnagyobb része valótlanság. Egyéb nyilatkozni valóm nincs.

Mire kellenek a póthitel milliói Tisztogassák az utcákat!

A pénzügyi bizottság csütörtökön tárgyalta a póthitel tervezetét, amelyet Benedek pénzügyi tanácsos ismertetett.

Munkatársunknak a póthitel keretébe felvett technikai kiadásokról Kőszeghy főmérnök a következőket mondotta:

A legelső tétel, egy 310000 leies uccakövezésekre szolgál. Rendbe hozzuk a Szarvasort, Vitéz-uccát, a Rhédey kert felt vezető utat s a velencei László-uccát, mely nagyfokú teherforgalmat bonyolít le. Ezek az uccak kemény zuzott kövel és nem Köröskövel lesznek burkolva és hegereini fogják. Szerepel a póthitele között egy 516000 leies tétel, amely burkolásra szolgál. Ebből az összegből az alapi-uccai gyalogjárót és a Strada General Mosoiu-t, a volt Mexey Mihály-uccát burkoljuk ki mutató apró kockákkal.

A köztisztaság fenttartására eredetileg 1700000 lei szerepelt, ebből azonban csak 410000 leit hagyott meg bemutatáskor a miniszter. A differenciát a többi üzemek jövedelme pótolta, mert ennyiből természetesen a legszükségesebbre se tellett. A most felveendő kilencszáz ezer lei arra kell, hogy a közüzemek kölcsöne visszatérítessék és a tisztaság továbbra is fenttartható legyen.

Az utóbbiakhoz van egy kis hozzátenni való a nagyközönség részéről. Nap nap után érkeznek be hozzánk panaszok, hogy nemcsak a perifériákon, de már a belváros ucaín is lehetetlen állapotok uralkodnak. Állathullák rothadnak az uccákon, melyek hónapokig nélkülözik a seprőt.

Nem tudjuk milyen rendszer után történik a tisztogatás, de jó volna, ha a város nem tud kellő tisztaságot tartani, kötelezze a magán személtárolásokat, hogy ily esetekben ők legyenek kötelesek a szűz és a borzalmas büzt és betegséget terjesztő dögöket eltakartani. Így egyik ház elől legfeljebb a másik elé dobják és hónapok is eltelnek, amíg eltűnik az undorító látványosság.

Írókongresszus Temesváron

Holnap nyílik meg Temesváron a bánati gyárisar országos jelentőségű kiállítás. A nagyszabású áramintavásár tartalma alatt jövő hét végén egy kevésbé gyakorlatias cél is Temesvárra szólít egy néhány erdélyit; itt fogják megtartani első kongresszusukat a romániai magyar írók s remélik, hogy sikerülni fog olyan szervezelterbe tömörülniök, amely a közeljövőben hathatós elősegítője lesz anyagi és erkölcsi érdekeiknek. Az írókongresszus jelentőségét növeli az a program, ami az erdélyi magyar írók szellemi termékeinek propagálására vonatkozólag kialakulóban van.

Kongresszus után a romániai magyar írók intenzívebb érintkezés lehetőségét fogják megteremtteni közönségükkel s ebből a célból sorra látogatják Erdély nagyobb városait. Élvezetes, szórakoztató matiné, estélyek keretében szándékoznak aktuális mondanivalóikat, legfrissebb műveiket olyan mértékben megismertetni a közönséggel, ahogyan azt más formában — hogy egyebet ne említünk a mostoha könyvkiadási viszonyok folytán sem igen tehetnek meg.

Érdekes és eredetiségében merész módon fogja az írókongresszust megelőzőleg Erdély huszonhárom írójának, költőjének műveit N. Tessitóri Nóra asszony Temesvár közönsége előtt bemutatni. Tessitóri Nóra, ez a maga nemében páratlan előadóművész, Erdélyben az egyetlen interpretátor, többek között Jékely Aladár, Szabolcska Mihály, Pál Árpád, Reményi Sándor, Tabéry Géza, Áprily Lajos, Walter Gyula, Endre Károly, Tompa László, Ligeti Ernő, Kádár Imre stb. műveit tárja több mint két órási műsorán hallatlanul változatos erővel publikum elé.

Temesváron meglepő intenzív érdeklődés.

sel várják Erdély íróit, akiket a bánati főváros társadalma lát vendégül. A kongresszust az erdélyi magyar írók nesztora, Benedek Elek nyitja meg s az Erdélyi és Bánati Újságírók szövetsége készíti elő.

Miért boldog uniformisban a kisdíák?

Minap közöltük azt a miniszteri rendeletet, amely hatályon kívül helyezte a tanulók uniformizálásáról szóló intézkedést. A rendelet úgy látszik ezideig még nem érkezett meg Nagyváradra, ami egyáltalán nem jelenti azt, mintha holnap vagy holnapután tényleg ne érkezhessen meg. A tankerületi főigazgató azonban siet annak kijelentésével, hogy az egyenruha igenis kell a diákoknak, sőt öt pontban csoportosítva argumentumokkal is szolgál, miért lehetnek boldogok azok az apák, akiknek gyermekei nemcsak tan-, de egyenruhakötelesek is. Az érdekes írás, amit a tankerületi főigazgató alighanem a szabóipar örömeire „Értesítés” címen velünk közöl, szörőszóra a következő:

Ismervén azonban a közoktatásügyi Miniszter Ur elvi álláspontját, e tekintetben helyén valónak vélelme fölvilágosítani a t. szülőket, hogy a tanulóknak igenis kell egyenruhát viselniök a következő okokból:

1. Az ökirályságban már mindenütt be van vezetve.
2. Takarékosági szempontból, amennyiben olcsóbb és tartósabb mint a polgári ruha.
3. Legjobb mód arra, hogy a szegény és gazdag tanuló közötti különbséget legalább külsőleg megszüntessük.
4. Elejét veszi mindennemű fényűzési hajlandóságnak, mely betegség manapság — saj-

nos — a tanuló ifjúság között is kezd elterjedni.

5. Az egyenruhának van nevelő hatása is, amennyiben az ifjúságot sok oly dologtól tartja vissza, melyet elkövetne ha az egyenruha nem volna rajta.

Ezzel szemben, nehogy egyes tanulókat az egyenruha beszerzésével kapcsolatos költségek megakadályozzák tanulmányaik folytatásában a Miniszter Ur megengedi, hogy ne csinaltassanak új egyenruhát, hanem a jelenben meglévő, polgári ruhájuknak gallérját alakítsák csupán át olyformán, hogy a kabát teljesen csukott legyen.

Ha ellenben valamely tanuló oly szegény, hogy ezt se képes megtenni, az igazgató esetéről-esetire fölmentheti az illetőket ez alól is. Ezáltal kötelessége minden igazgatónak felhívni a tanulókat figyelmét arra, hogy a jövőben, ha új ruhát csináltatnak, az csak egyenruha legyen.

A mi a tanulókat illeti, azoknál a dolog oly egyszerű, hogy azt hiszem egyetlen szülő sem fog ellenvetést tenni, amennyiben az egész uniformis egy új, hátulkapcsolt egyszerű kötényből áll, amely megvédi a leányok ruháját a kopástól és beszennyezéstől s így takarékosági szempontból igen praktikus. Természetes dolog, hogy ez a kötény főleg kizárja a fényűzés lehetőségét, aminek leginkább fognak örülni a szegény hivatalnok szülők és azoknak leányai, akiknek mindig fáj, ha talán be nem vallják is, hogy ők nem tudnak a gazdagabb leányokkal lépést tartani az öltözködésben.

Végül kijelentem, hogy a kerületemben levő középiskolák igazgatóinak a fentiek értelmében rendeletet is adtam ki, amelyhez azok alkalmazkodni tartoznak.

Dorian-Filmszínház

Szeptember 21-től 27-ig

A jelenkor legnagyobb
átváltozó művésze egész
előadást betöltő műsorral

Ezt megelőzi:

Az elrabolt királyfi

Bájos mesejáték 4 felvonásban.

A mesejáték valamennyi szerepét gyermek színészek játszik

Dorian-Film!

Rémhírek egy állítólagos erdélyi összeesküvésről

A Rador távirati ügynökség közli, hogy a Dimineata című bukaresti újság erdélyi jelentés alapján nagy cikket ír, mely szerint Erdélyben ismét nagy összeesküvést fedeztek fel. Az összeesküvés résztvevői forradalmat akartak proklamálni azzal a céllal, hogy Erdélyt elszakítsák anyaországtól. Az összeesküvésnek irredenta, magyar fascista és antiszemita jellege van. Florescu igazságügyminiszter személyesen folytatja a nyomozást az ügyben.

Az összeesküvés pörök évek óta megszüntek Erdélyben, annál kinosabban intí most a bukaresti lap híre a már-már nyugodott kedélyeket. Ebben a percben nem tudjuk ellenőrizni, mennyiben felel meg a Dimineata cikke a valóságnak, de a körülmény, hogy az állítólagos magyar összeesküvés fascista és antiszemita elszavak cégére alatt szerveződött volna, ellő mértékben leszallítja a kinos szenzáció komolyságát. Erdély magyarságára az utóbbi időkben éppen azért nehezteltek hivatalos körök, mert a magyarság szerintük, nagyon is egy uton járt a zsidósággal. Kissé különösen hangzik ezek után az irredenta-antiszemita-fascista magyar forradalom fantasztikuma, aminek magva lighanem abban a másik birben keresendő, amit ugyancsak a Rador jelent, hogy az ilfovi ügyészség a fascista agitáció kapcsán több helyen házkutatást tartott, amely zenzációs eredménnyel járt. A vizsgálat datait a nyomozás érdekére való tekintettel, titokban tartják.

Későbbi értesüléseink szerint az erdélyi forradalom hírért egy másik lap, az Auróra is csodálatraméltó komolysággal olportálja. „Nagyszabású fascista-magyar összeesküvést fedeztek fel Erdélyben.” „Az erdélyi magyarok irredenta forradalmat készítettek elő” főcímek alatt a levezett lap a következőket írja:

„Ismeretes dolog, hogy még jóval a hálikság antiszemita zavargásainak megkezdése előtt egy úgynevezett „Nemzetvédő keresztény liga” alakult meg, amelynek „Apararea Nationale” címen lapja is van. A lap, amellyel, hogy pogromra uszító banálításokkal van telve, címlapján jelenyképpen az „áriánus keresztet” (kampós kereszt) viseli.

„Ez a körülmény tüstént gyanussá tette ennek a társaságnak a működését s nyilvánvalóvá vált, hogy a „liga” idegen érdekek szolgálatában áll.”

S miután szemére veti a ligának, hogy hivatalos lapját a mai sanyaru papirellátási viszonyok közepette is finom papírra nyomtatja, a következőket írja:

„A kampós kereszt azoknak a magyaroknak és németeknek a jelvénye, akik a revans gondolatát vették fel programjukba s akiknek az antiszemitizmus csak programkiegészítő idea. Igazi céljuk azonban a harc felvétele azokkal az országokkal szemben, amelyek a központi hatalmakat leigázták s következkéskép a harc felvétele Romániával szemben is.”

— Idővel — mondja továbbá az Auróra — mind több és több tünetből arra lehet következtetni, hogy a mi antiszemitáink a német-magyar kampós keresztessel szoros barátságot tartanak fenn. Ragyogó példa erre az a körülmény, hogy az elmúlt esztendőben igen sokat beszéltek Zelea Codreának németországi útjáról. Ez a szoros összeköttetés még nyilvánvalóbb lett, amikor a német rendőrség szabad utat engedett Consul nevű német-magyar irredentista szervezetnek.

Miután az Auróra cikkírója ezt megállapítja, tényként szögezi le azt, hogy

Consul hatalmas pénzüsszegekkel támogatta Cuzák akcióját, hogy Romániában belső zavarokat idézve elő, olyan helyzetet teremtsenek, amely könnyűvé teszi Erdély elszakítását és Magyarországhoz való visszacsatolását.

A cikk írója szerint a forradalmi elő-

Egyre erősebb a német szeparatista mozgalom

A gazdasági katasztrófa mellett, melyben Németország már benne is van, egyre komolyabbá válnak azok a jelek, melyek a német birodalom egységének bomlására vallanak. Knilling bajor miniszterelnök beszéde félreérthetetlenül elárulta a szeparatista készséget, mely Bajorország polgári pártjai körében mind erősebb lett, most pedig Münchenből azt jelentik, hogy a bajor néppárt legutóbbi ülésén újból megvitatották egy Rajna-Majna-Duna-állam létesítését. Egy müncheni lap értesülése szerint bajor politikai körök ennek az államnak felállítására érdekében érintkezésbe léptek Franciaországgal s egyszersmind tárgyalásokat kezdtek Angliával, hogy Bajorországot Trieszten keresztül angol szénrel lásák el. Mivel Ruprecht volt trónörökös nem hajlandó ebben az államban a trónt elfogadni, a Habsburgokhoz közelálló személyiséghez, állítólag pármái Sixtus herceghez fordultak.

Másfelől a rajnai szeparatisták, akik a szövetségközi Rajna-bizottság védnöksége alatt állanak, egyre intenzívebbé teszik agi-

Bűnvádi eljárás a kolozsvári dalosversenyből

Az egész erdélyi magyarság impozáns részvétele mellett, a nemzetek közötti harmonia jegyében zajlott le a Magyar Dalos- szövetség kolozsvári emlékezetes dalosversenye. A figyelmes vezetőség, nemcsak a román intelligencia elítjét kérte fel a verseny védnökségének vállalására, hanem a román Himnusz román szövegű elénklésével is kedveskedett a román vendégeknek. Annál nagyobb meglepetést kelt most, hogy

a belügyminiszter kijelentette, hogy bűnvádi eljárás fog megindulni a magyar dalosünnep miatt.

A bukaresti iskolaügyi tárgyalások alatt Sándor József orsz. képviselő találkozott Vaitoiánu belügyminiszterrel, aki kijelentette, hogy a kolozsvári dalosverseny alkalmából bizonyos magyar nemzeti színű zászló szereplése, továbbá a magyar Himnusz és Szózat éneklése miatt a bíróságnak adta át az ügyet.

A képviselő, mint a dalosverseny egyik volt védnöke, sietett felvilágosítani a minisztert, hogy a keskeny nemzeti színű szegéllyel rendelkező nagyenyedi régi da-

készületek fészkei Marosvásárhely és Máramarossziget. A rendőrség nyomozásának adatai szerint ezek a szervezetek szoros összeköttetést tartanak fenn a budapesti ébredőkkel és az olasz fascistákkal, amelyeknek mozgalmát Mussolini teljes erővel támogatja.

A Dimineata és Auróra cikkeiről Bukarestben az a vélemény alakult ki, hogy egyszerű politikai kontremín a liberális kormánnyal szemben.

tációjukat a Rajna-vidéknek Németországtól való elszakítása érdekében. Aachenben a szeparatisták gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy nem fizetnek többé adót a német államnak, hanem azt külön pénztárban gyűjtik össze. Amikor a szeparatisták „Le Németországgal” kiáltásokat hallattak, a lakosság birodalomhű része tiltakozott ez ellen, mire a szeparatisták lövöldözni kezdtek s több személyt megsebesítettek. A belga megszálló csapatok nyíltan a szeparatista mozgalmat pártolják.

A Stresemann-kormány nyilvánvalóan tanácstalan ezekkel a jelenségekkel szemben s a merev francia elutasítás láttára hajlandó az amugy is leredukált feltételeit, melyektől a passzív ellentállás feladását függővé tette, még jobban csökkenteni. Egy félhivatalos jelentés szerint a kormány újabb tárgyalásokat kezdett a megszállott vidékek szakszervezeteivel és hivatalnok-szervezeteivel, azokról a feltételekről, melyek mellett az ellentállást meg lehetne szüntetni.

los zászló ugyanigy jelent meg a segesvári százéves Petőfi, továbbá a 300 éves nagyenyedi Bethlen-kollégiumi ünnepén anélkül, hogy valaki kifogásolta volna, sőt Segešvárt román és magyar zászlók együtt jártak elől s az egyik miniszter a Székelyföldön tartott beszédében épp azzal bizonyította a román állam liberális voltát, hogy a fogadtatásnál magyar zászlók is szerepeltek.

A nagyenyedi zászló pedig, a jóhiszemű eljárásán kívül, gazdagon fel volt díszítve a román állam színeivel.

A kifogásolt dalok énekléséről a Dalos- szövetség elnöksége és rendezősége különben, mint olyan, semmit sem tud; ilyen a programban nem fordult elő, sőt ellenkezőleg, a programban román nyelven a román királyi Himnusz szerepelt.

A rendezőség azt se tudja, hogy egyáltalán a szereplő dalosok közül volt-e valaki, aki valahol az ünnepség keretén kívül ilyet énekelt. Feltéve, de meg nem engedve tehát, hogy ilyen incidens netán valamelyik étkezőben, vagy talán uccán előfordult, azért a rendezőség és a Dalos- szövetség, mint olyan, nem felelős s bizonyos, hogy a bíróság is minden körülmények közt ezt lesz kénytelen megállapítani.

Péntek — szombat — vasárnap — hétfő — kedő

ATLANTIDE

MÁSODIK — befejező — rész

FOSZTEREPBEN: STACIA NAPIERKOWSKA

a párisi opera primaball-rinája

AZ APOLLÓ MOZIBAN ÉS ATLANTIC NYÁRI MOZIBAN

Megkezdődnek a premierek

A színi szezon elején kinos meglepetést keltett a biharpüspöki-i vámhivatal egyik tulbuzgó tisztviselőjének intézkedése, hogy elvette a külföldről hazatérő Parlagi Lajos színgazdától nagy fáradsággal beszerzett darabok kéziratait. Az idei szezonban jóformán csak repriz volt még eddig, mert a kitűnő külföldi szerzők darabjai ott feküdtek Biharpüspökiben. Most Parlagi színgazdának sikerült megszereznie a darabokat, úgy, hogy már a jövő héten megkezdődnek a premierek. Tyercsánszky J. Jenő fiatal budapesti író nagy sikerű darabját, a Szidikét mutatják be legközelebb. Azután következik a Szerencsés tánc című nagy sikerű bécsi ujdonság Sarkady Aladárval a vezető szerepben. Minden héten lesz egy operett-premier. Azután sorra következnek dr. Bródy-Lajtai Aranybolondja című operettje, Rajna és Czoboly Szép asszony kocsisa s a Budapesten és Bécsben több száz előadást megért A diadalmasszony, Lehár Tangó királynő című operettjére készül még a színház együttese. Vajda Ernő a Szerelme vására szerzője új darabbal jön Váradra. Rudolf trónörökös életéből merített történelmi dráma, a Trónörökös elsőrangú szereposztásban kerül nálunk színre, úgy, hogy a történelmi dráma minden szépsége érvényesülni fog.

Éjszakai előadások az idén is lesznek. Az első éjfél előadás darabját az Ártatlan Don Juan írói, a Bátor Salamon című kacagtató, kissé sikamlós vigjátékot szolgáltatják. Opera-bemutatók már a legközelebbi jövőben lesznek: már tanulja az operensemble a Rómeó és Julia operát. Amíg ezzel elkészülnek, addig a Troubadour és Hoffmann meséit fogják bemutatni.

A munkás-előadások Heyermanns Szabadulás című darabjával indulnak meg vasárnapoz egy hétre. Külön érdekessége a darabnak, hogy Harsányi Miklós öt szerepet játszik a darabban.

A munkás-előadásoknak kinosabb eseménye az, hogy Imre Sándort, a kitűnő rendezőt újból szerződtette Parlagi direktor, a munkás-előadások megrendezésére. A munkás kulturbizottság egyik tagja azonban levelet írt Imre Sándornak, amelyben bejelenti, hogy a nagyváradi összmunkásság nem reflektál Imre Sándor munkájára. Nagyon csodáljuk a kulturbizottsági tag eljárását Imre Sándorral szemben s alig tudjuk elhinni, hogy nézete valóban képviselné a munkásságát. Imre Sándor semmi szín alatt sem érdemli meg ezt a mellőzést; először, mert nála hivatottabb rendező ma nincsen Erdélyben, de meg ő rendezte meg először tavaly a munkáselőadásokat olyan művészien, hogy azok semmi kívánni valót nem hagytak maguk után.

Külön érdekessége lesz az idei szezonnak Müller Vilmos csehszlovákiai magyar író, A király és a hercegnő című izgalmas darabjának bemutatója, amelyet Hílf László kollegánk írt át színpadra.

Aki tévedésből négy havi fogházat kapott

Budapestről jelentik: Érdekes eset történt a miskolci törvényszéken. Szabó János husz éves napszámos bűnügyének tárgyalása közben. Szabó megdézsmálta a miskolci pályaudvaron áthaladó pezsgőszállítmányokat és ezért kellett tegnap a bíróság előtt felelnie. Seres Barna bíró lefolytatta a bizonyítási eljárást és a vádbeszéd után megkérdezte a vádlottat, tud-e valamit felhozni mentsejére? A napszámos kijelentette, hogy nem. Erre Seres bíró kihirdette az ítéletet és négy hónapi fogházra ítélte a vádlottat. Az ítélet kihirdetése után a bíró megkérdezte a vádlottat, megnyugszik-e az ítéletben?

Szabó János: Igen is, meg nem is.

A bíró: Hogy érti ezt?

Szabó János: Hát úgy értem, hogyha legközelebb megint lesz egy tárgyalás ebben az ügyben, akkor már bizonyára egy évre fognak elítélni.

A bíró: Mit beszél maga itt összevissza?

Szabó János: Hát, kérem, másfél héttel ezelőtt ugyanezt az ügyet egyszer már tárgyalta a tekintetes törvényszék és akkor tizennégy napra ítéltek el. Ma megint tárgyalják az ügyemet és most négy hónapot szóztak rám. Egész biztos, hogy ha legközelebb ismét tárgyalják, akkor már egy évet fogok kapni.

A bíró megrökönyödve hallgatta a vádlott előadását, utána nézett a dolognak és kiderült, hogy Szabó Jánosnak igaza van. Miután Szabó az akkor kiszabott ítélet ellen felebezéssel élt, a bíró a mai tárgyalást semmisnek jelentette ki.

ÜDONSÁGOK

* A gör. kath. püspök huszonöt éves jubileuma. Dr. Frentiu Valér gör. kath. püspök mai napon ünnepli papi felszentelésének 25 éves jubileumát. Ez alkalommal délelőtt 9 órai kezdettel ünnepi nagy mise lesz a gör. kath. székesegyházban, amelyen az ünnepi nagy kórus zenekari kísérettel fog énekelni. Mise után a püspök hiveinek és a vidéki delegátusoknak üdvözlését és szerencsekívánatait fogadja, a kik tiszteletére délből százötven terítékű diszebedet szolgálnak fel a püspöki palotában. Este a Kereskedelmi Csarnok nagytermében az ünnepi nagy énekhar hangversenyt rendez.

* Az ág. evangélikus egyház elnöksége kéri minden foku és jellegű iskola igazgatóságát, hogy az ev. növendékek névsorát hitoktatás végett mielőbb bejelenteni sziveskedjenek a lelkesi hivatalban (Körös-utca 26. sz.)

* Házasság. Weisz Sándor és Keszi Margit f. hó 23-án tartják esküvőjüket Nagykárolyban. (Minden külön értesítés helyett.)

* Filharmonikus koncert a Kereskedelmi Csarnokban. A gör. kath. székesegyház nagy kórusa a filharmonikusok támogatásával Vomácska József zenetanár vezetésével a Kereskedelmi Csarnok nagytermében a mai napon nagy hangversenyt rendez, amely iránt általánosan nagy az érdeklődés. A hangverseny kezdete 9 órakor lesz. Külön meghívókat nem bocsátottak ki, jegyek este a pénztárnál kaphatók.

* Szovjetrubel a berlini tőzsdén. Berlinből jelenti a Rador: A szovjetkormány engedélyt kért a német kormánytól, hogy a német tőzsdék fogadják el az új orv. valutát tőzsdei tranzakciókban.

* Emberfogatok Berlinben. Németországnak szerencsétlen sorsa nemcsak nemzetközi devizaárlapon mutatkozik. A hogy a német márkából pénz helyett a téktelen makulatura lett, szembeötlő nyilvánul meg az egész német nép életében. Tudósok, költők és írók, az élet küdelmében legkevésbé edzett emberfaj egymásután halnak éhen. Nyomor más tucatjával ölik meg magukat azok, akik nem bírják bevárni a végelgyengülés folytán bekövetkező pusztulást. Berlin lakosságának száma ez év második negyedében csökkent. Többben halnak meg, mint ahnyan születnek. A születések száma kisebb a házasságokénál is. Rohamos arányban növekszik a kivándorlás: az emberek menekülnek a nagyvárosból, amely nem nyújt élelmet. És e napokban történt valami, ami fényt vet a német elszegényedésre. Konzorcium alakult tárgyalagos üzletmekből és kérvényt nyújtott be a város tanácsához háromkerekű személyszállító telyigák engedélyezése iránt. A talvigák melyek a könnyű japán riksákhoz hasonlítanak, emberek húznak. Kulik. Európa német riksakulik. A konzorcium beadványa kifejti, hogy a lóval vont taxaméterek járművek tarifája ma már csaknem megfizethetetlen. A riksa, melyben egy vagy két személy foglalhatna helyet, ugyanolyan gyorsan haladhatna mint az egylovas bécskocsi s viteldija csak feleannyi lenne mint a droskéé. A számítás igen egyszerű: a fenntartási költségeit meg lehetne takarítani. Ha a városi tanács engedélyezi az új vállalkozást, a militarizmus egy új diadal könyvelhet el: a kontinens egykor leggazdagabb és technikailag legfejlettebb országát sikerült visszavetni az exotikus országok színvonalára, Európa tizennvencadik századának elejére.

* Bandatámadás egy besszarábiai városban. Besszarábiában hallatlan vakmerőséggel dolgoznak megint a rablók. Most már nemcsak az országutakon támadják meg a békés kereskedőket, vagy kis falvakban törnek be parasztházakba, hanem Kisenewben, a tartomány fővárosában is szabadjára garázdálkodnak. Tegnap este egyik kisenewi fasorban felfegyverzett banditák több sétáló polgárt kifosztottak. Katonaszág és csendőrség fog ezután hajtóvadászatot rendezni az elszaporodott rablóhadakra.

* Mennél soványabb valaki, annál tovább él. Az életbiztosító társaságok tudvalevőleg orvosi vizsgálat alá veszik a jelentkezőket és csak azután döntenek afelől, hogy milyen feltételek mellett kötnék vele üzletet. A newyorki Metropolitan életbiztosító társaság orvosai állandó statisztikát vezetnek a megfigyeléseikről s adataik alapján igen érdekes összefüggéseket állapítottak meg. Észrevették, hogy reláció van a testsúly és az élet tartama között és megállapították azt is, hogy a kövér emberek jóval előbb halnak meg, mint sem az természetes volna. Minél több valakinek a súlya a normálsúlynál, annál kevesebb esztendőre becsüli életét az orvos. Csak a fiatal korban jelent jót a kövérség, mert a kövér gyerekekből kevesebb tudóveszes kerül ki a későbbi években. A harmincötödik éven túl minden súlygyarapodás veszélyt jelent. A kis termetű, negyven és negyvennégy év közötti embereknek a husz

Meer Mór és Fia

Lack és Fostékgyár ARAD

Telefon: 237, 640. Alapítási: 1863.

Sürgőnycim: Meer Arad

A temesvári Ármintavásáron

A) pavillon.

Schvaron Lajos

uri szabó

Str. Poștei (Uri-utca) 5

FÉRFI KALAPOT

URI DIVAT KÜLÖNLEGESSEGET senki sem lehet olcsóbban beszerezni, mint

SPLENDID

Str. Avram Iancu 16 (Kossuth-utca)

-nél Hungária Cipőgyárral szemben

százalékos tulsuly harminc százalékkal rontja az élet esélyeit. Fordítva: korosabb embereknel jó jel, ha soványak, mert a soványság csak a fiatalokra veszély, ahol a tulságos karcuság hajlamot tuberkulózisra. 170 centiméter magas felnőtteknél a 30 percentes tulsuly 50 százalékkal szállítja le az élet tartamát. A negyven éves koron felül legkedvezőbb a prognózis akkor, ha az ember 10—20 százalékkal kevesebb a normálnál. Érdekes, hogy az amerikai orvos véleménye szerint nem is a normál-suly kecsegtet hosszú élettel, hanem úgy látszik, hogy mennél soványabb valaki, annál tovább él.

*** Leszállították a zsidó utasokat a jassi vonatról.** Bukarestből jelentik: Jassiból tegnap délután elindult személyvonaton Jassi és Pascani állomás között egy antiszemita csoport megtámadta a zsidó utasokat. Valamennyi zsidó utast inzultáltak, aztán a csomagjaikat kidobálták a robogó vonatból. Rövidesen vonatra összeszűsült őket, mikor már együtt voltak, kilyitották a kocsi ajtaját s kiakarták lökni őket. A kétségbeesett zsidók egyike megpróbálta a vészleket. A vonat megállt, de az antiszemita olyan többségben voltak, hogy a vonat addig nem indulhatott el, míg valamennyi zsidó utas le nem szállt a vonatról. Ott maradtak a nyílt pályán a sínek mentén. Több asszony az izgalomtól elájult. A leszállított utasok nekiindultak összeszedni a ledobált csomagjaikat. Két óra múlva a jassi állomás-főnökség, amelyet a vonat személyzete később tudt is csak értesíteni a botrányos incidensről segélyvonatot küldött a leszállított utasokért.

*** Miért nem iszol Gottschlig rumot?!**

*** A Magyar Országos Központi Takarékpénztár,** Budapest alaptőke emelését határozta el 180 millióról 240 millió koronára oly módon, hogy 3 darab régi részvény alapján 1 darab új részvény vehető át 39.500 koronáért 1923 január 1-től járó 500 korona kamattérítését összesen tehát 40.000 koronáért szeptember 20-tól 29-ig terjedő időben. Akik az elővételi jogot gyakorolni óhajtnak, fenti határidőig részvényeiket mutassák be a Magyar Általános Hitelbank oradea-mare-i fiókjánál, ahol egyidejűleg igazolandó, hogy a jogyakorlásához szükséges magyar korona fedezetet egy autorizált intézet után fenti intézetnek átutalták.

*** Hölgyek érdeke felkeresni Rimanóczy-utcán Kertész Reklám női-divat szövet, selyem, vászon-üzletét,** mert ott az árak olcsóbbak, mint bárhol.

*** Ha ragályos betegség fenyeget,** ügyeljünk a belek szabályos működésére. Koprol az ideális és jóízű csokoládé ha hajtó erre a legalkalmasabb.

*** Értesitem a t. vásárló közönséget,** hogy raglán, télikabát és öltöny-szövetekben raktáramat eredeti gyári beszerzésű KÜLÖNLEGESSEGEKKEL dusan felszereltem, mely által azokat rendkívül olcsó árban árusítom. SZÉKELY posztó és béles áruház Kossuth-utca 5. szám.

Férfi divatárak

harisnyák és rövidárak legolcsóbb forrása

Molnárnál

Ferdinánd király (Rákóczi)-ut 9.

Eredeti angol

Öltöny-,

Felöltő- és

Téli kabát

szövetek érkeztek.

Horbáitz uri szabóhoz

San. Mosoiu (Mezey M.)-u. 4/a. sarok üzlet.

*** Esernyőket legolcsóbban Blumnál.**

*** Kabát, kosztüm, öltöny és ruhaszövet** bevásárlásainál nézze meg a **Körös-parti áruház szövetmegéneke választékát,** melyhez hasonlót csak fővárosi nagy áruházak nyújthatnak, hol az árak olcsóbbak, mint bárhol.

*** Olvasóinknak a legőszintébben ajánljuk,** hogy raglán, télikabát és öltöny-szövet szükségletét **SZÉKELY posztó áruházában,** Kossuth-utca 5. szám alatt **eszeresse be,** mely cég kelméi megbízható minőségűek és szolid olcsó árai köztudomásúak.

*** Meglepetést kelt az a nagymennyiségű női divat és vászonáru,** mely a **Körös-parti Áruházba** érkezett, melyeket feltűnést keltő olcsó árakban bocsát eladásra. Tisztviselőknél érkeződmény.

*** Zeneiskolai beiratások után az összes kottákat** megveheti a Hegedüs Hirlap-iroda zeneműosztályában. Nagyvárad speciális kottásboltja.

Özv. Boda Gyuláné

Avram J. (Kossuth)-utcai üzletében iskolai irodai felszerelések és kották már kaphatók.

Legdivatosabb

Női KABÁTOK

ruhák, kalapok és leányka ruhák a legolcsóbban

HEVESI PARISI DIVATÁRUHÁZÁBAN

Grada Nicolae Jorga (26. d. fa-utca)

SZÍNHÁZ

ESTI MŰSOR:

Péntek: A hazajáró lélek, ujdonság 3-szor B) bérlet 8. szám.

Szombat d. u.: Iglói diákok, új kiosztásban, mérsékelt helyárrakkal.

Szombat este: Rigolettó, új kiosztásban, bérleten kívül.

Vasárnap d. u.: Obsitos, új kiosztásban mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap este: Cigányszerelem, új kiosztásban, bérleten kívül.

Hétfő: Szidike, ujdonság először, A) bérlet 9. szám.

A hét összes előadásaira már vasárnap reggeltől kezdve meg lehet váltani a jegyeket a színház pénztáránál a rendes pénztári órákon.

— A hazajáró lélek. Eddig nem tapasztalt nagy érdeklődés nyilvánul meg a Hazajáró lélek színmű péntek esti előadása iránt, ez alkalommal a Hazajáró lélek harmadszor kerül színre és pedig B) bérletben. A főszerepeket ezen az előadáson is Jósika Mici, Tóth, Kiss Gyula, Harsányi, Pogány, Balassa, Katona játsszák.

— Rigolettó. Teljesen elkészült az operaegyüttes Váradi karnagy vezetése mellett Verdi legszebb operájával, a Rigolettóval, mely szombaton este kerül előadásra bérleten kívül. E gyönyörű opera főszerepeit Baranyai, Gavora, Tihanyi, Felek, Márkus, Bereng, Békési éneklék.

— Cigányszerelem. Vasárnap este bérleten kívül Lehár legértékesebb operettje, a Cigányszerelem kerül színre teljesen új szereplőkkel, új betanulásban. E nagyszerű operettben az operettegyüttes minden tagja játszik és ez különös érdekességet kölcsönöz a repiznek. A főszerepeket Pintér, Biczó, Zilahi, Borovszky, Kozma, Misoga, Madas, Vigh és Balassa játsszák. A zenekart Szatmári karnagy vezényli.

— Délutáni előadások. Szombaton délután az Iglói diákok, vasárnap délután pedig az Obsitos operette lesz a színház műsorán, mindkét délutáni előadás mérsékelt helyárrakkal lesz megtartva.

— Szidike. Ugy témájánál, mint alakjainál fogva igen érdekes előadást fognak látni hétfőn este, amikor is A) bérletben kerül bemutatásra Tyercsánszky

nagy sikerű bohóza, a Szidike, melynek címszerepét Zilahi Irén fogja játszani. A Szidike főszerepeit ezenkívül Harsányi, Pogány, Madas, Misoga, Sorr, Vigh, Balassa, Béhr Matyi, Kertész Mancsi, Galambos játsszák. Zilahi Irén a darabban két eredeti új dalt fog énekelni, melynek a szerzője Váradi Aladár. E két dalt először Budapesten énekeltek a Szidike előadása alatt a Magyar Színházban, melynek különösen nagy sikere volt.

MOZI

— Atlantide — második — befejező része ma, pénteken először az Apolló moziban és Atlantic nyári moziban. Előadás kezdete az Apollóban 5, 7 és 9, az Atlanticban 9 órakor.

— „Roland de Jassy”, a jelenkor legnagyobb átváltozó művészt, Fregolit felülmúló alakítása a kontinens legelső színpadjaira predesztinálja. Világvárosok legnagyobb színpadjain — Stockholm, London, Páris, Wien, Bukarest, Budapest — heteken keresztül zsúfolt nézőtér előtt mutatta be boszorkányos művészetét. Sok százféle alakban jelenik meg a színpadon és tüneményes gyors átváltozásával frapírozza a nézőt. A Dorian Filmszínház igazgatóságának sikerült Roland de Jassy kontinentális körutjai után Nagyvárad részére is megszerezni és f. hó 21-étől 27-ig bezárólag leszerződten. A nagy kaliberű mutatóványaihoz Roland de Jassy saját impozáns diszletei és ragyogó kosztümjei teszik nívóssá az előadást. Dacára annak, hogy Roland de Jassy műsora az egész előadást betölti, a műsor előtt vászonra kerül egy bájos négyfelvonásos mesejáték, „Az elrabolt királyfi” (Dorian film), melynek rendkívüli érdekességét fokozza az, hogy a szereplők gyermekek sorából kerültek ki. Maga a film a gyermekmese poézisét dolgozza fel páratlan bájjal, úgy, hogy a film szépségeit a felnőttek épp úgy fogják élvezni, mint maguk a gyermekek. Az előadások pénteken 5, 7 és 9 órakor, szombaton 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Tekintettel arra, hogy Roland de Jassy szerződötése a Dorian Filmszínház igazgatóságának nagy anyagi áldozatokba került, a helyárrak mérsékeltén emelve vannak. Szombaton délután a három órás előadás mérsékelt árakkal.

Régi férfi kalapokat

elegáns női kalapokra

3 nap alatt átalakít

KÖNIG kalapgyár, Körös-u. 16.

Filez, posztó- és bársony kalapok 250 Leitől.

Londonból

ősz szövetelm

megérkeztek!!

Elsőrendű munka—

olesó szolid árak!!

Hackmayer uri-

szabó

Str. Avram Janeu (Kossuth-utca) 2. sz.

Hölgyeim!

Ősz bevásárlási utamról hazaérkeztem és szalonomban a **külföld legfessőbb női kalap ujdonságaival** állók rendelkezésükre.

RIGÓ ILONA

Ferdinánd király (Rákóczi)-ut 10. I. emelet.

Átalakítások a bécsi minták után pedáns kivitelben készülnek.

Tőzsdei Jelentések

Zürich, szeptember 20. Nyitás: Berlin 0.000003, Newyork 565 fél, London 2568 Páris 3350, Milánó 2572 fél, Prága 1696, Budapest 0.03 egynyelcad, Bukarest 255, Bécs 0.0079 ötnyelcad.

Bukarest, szeptember 20. Zárlat. Devizák: Páris 1275, London 996. Newyork 219 háromn. Róma 970, Zürich 39 fél, Prága 660, Bécs 32, Budapest 125.

Valuták: Márka 40—45, font 920—925, frank 1260—1270, svájci 40 fél—41, lira 940—950, dinár 210—220, dollár 221—228, osztrák 31 fél—32 fél, magyar 90—95. szokol 640—650.

LEGUJABB

Már utódokról gondoskodnak a liberálisok

Bukarest, szeptember 20. A király két napra félbeszakította szinajai tartózkodását és Bukarestbe érkezett. Utazásának fontos politikai okai vannak, elsősorban a kormány újjászervezése. Köztudomású dolog, hogy Bratianu miniszterelnök hazaérkezése után azonnal jelentést tett a királynak a kormány részleges kicserélése ügyében, amihez elvben az uralkodó is hozzájárult. Csak a megvalósítás módja maradt függőben. Érdekeltek körök úgy vélik, hogy a változás széleskörű lesz és a fascista-antiszemita mozgalmakkal áll kapcsolatban.

A Lupta általános kormányválságról beszél. Szerinte, a miniszterelnök ma már komolyan gondol arra a napra, amelyen a hatalomtól meg kell válnia. Legnagyobb aggodalma, vajjon kicsoda lesz az utód kormány, valamint az, hogy az elővendő kormány nem fogja-e megbolygatni a liberálisok törvényhozási alkotásait?

Erre való tekintettel a miniszterelnök környezete azt a hirt bocsátotta szárnyra, hogy a király mindaddig nem engedi távozni a liberális kormányt, amíg az alap törvényeket a parlament meg nem szavazza. Ezzel pedig annak a lehetőségnek akar gátat vetni, nehogy a későbbi kormányok az uralkodónak kedve ellen való meglepetésekkel állhassanak elő. Ehhez még a következő megjegyzéseket fűzi a Lupta:

Bratianu Jonel néhány barátiát állítólag azzal akarja megbizni, hogy kezdjenek diszkrét tárgyalásokat a nemzeti párt vezetőivel, olyan értelemben, hogy ha a nemzeti párt passzív magatartást követ a parlamentben, a jelenlegi miniszterelnök a kormány távozása esetén, a nemzeti pártot fogja utódlásra ajánlani. Ezenkívül azt is közölniök kell a megbízottaknak a nemzeti párt vezéreivel, hogy a parlament passzív magatartásuk mellett kötelezniök kell magukat, az alkotmány és a közigazgatási, valamint a választási törvény érintetlenül hagyására is. A király aztán a Bratianu révén nyerendő eme biztosítások után hajlandó lenne, mielőtt bekövetkezik a kormányválság, a nemzeti pártot, az Averescu párt egyik töredékével való együttműködés mellett a kormányzással megbizni.

Egyebek közt a néppárt egyik kiváló alakja — írja a Lupta — akivel ezeket a terveket közöltük, következőleg felelt:

— Nem tudom, mit gondolnak az erdélyiek. Tudtom szerint azonban a királyt nem lehet a liberális számítások társává tenni, akik a saját érdekeik céljaira alkotott törvényeket, azaz az általajról, Resicáról az ipari hitelről szólókat akarják minden változtatás ellen biztosítani. A liberális kormány menni fog „önmagától.” Amde akkor már nem kerül szóba többé „az utódajánlás”, hanem az ellenzéki pártokat fogják felszólítani; a feltételeket pedig maguk — akik az utódlás terheit veszik át — lesznek hivatva megszabni.

A SZERENCSE

Írta: Zombory Jenő

— A „Nagyvárad” regénypályázatán 2000 leírt jutalmazott munka —

S ha a szerencsét keresik Amerikában, az is inkább ahhoz pártol, ahol már érez némi tőkét. Amikor megújítok az amerikai időzést és haza akartok menni, mindegyik 500 ezer dolárt visz haza magának. Mulassatok és élvezétek az életet.

Az uton Mr. Billson gondoskodott mindenről és velem szemben olyan megkülönböztetett tisztelettel bánt, mintha tudom is én ki lennék.

Mr. Billson nagyon derék ember. Valóságos atyai tanácsadóm. Mindjárt az elején kijelentette, hogy ha elfogadom szolgálatait, készséggel és örömmel támogat. Siettem kijelenteni, hogy nagyon boldog leszek, ha segítségemre lesz.

Elképzelhetetlenül nagy gondtól szabadultam meg azzal, hogy biztosítottam őt magamnak.

Hamburgból Amerikáig nyolc nap alatt tettük meg az utat egy gyorsjáratú luxus gőzhajón, amely a Monney. vagyis helyesebben mondva, ma már az én tulajdonomat képező hajós vállalat egyik büszkesége.

Mr. Billson a hajóra lépésünk alkalmával azonnal a hajóskapitánnyal tárgyalt és rövidesen hozzánk hozta, bemutatva nekem, hogy a kapitány megismerje leendő főnökét, egyúttal a legszigorubb titoktartást kérte, nehogy a hajó utazó közönsége megsejtse kilétemet.

— Végtelen boldog vagyok, hogy én lehetek az első ember, aki Önben uram a főnökét üdvözölheti, de egyúttal vigasztalhatatlannak érzem magam, hogy nem biztosíthatom a legjobb helyet, amelyek sajnos, már el vannak foglalva, azonban remélem, hogy így is jól fogja érezni magát hajónkon.

A kapitány olyan figyelmes volt velünk szemben, hogy ez később a többi utasnak is feltűnt s mindenkinek az érdeklődése négyőnk felé irányult.

A többi hajós-tisztek is megkülönböztetett tisztelettel bántak velünk, úgy látszik a kapitány jónak látta mégis figyelmeztetni őket.

Az utazás eleinte érthetően kellemetlen volt, mint aki soha sem járt tengeren, azonban ez nem tartott soká s harmadnap már nyom se látszott rajtunk az átszenvedett tengeri betegségnek.

Sok utitársaink között egy nagyon helyes kis leány vonta magára figyelmünket s akivel egyébként is sokat foglalkoztunk. Mind a hárman jobb ügyhöz méltó kitarással udvaroltunk neki, habár Gyurka és Pista csak töredezetten beszéltek az angol nyelvet.

Határozottan nagyon kedves kis leány volt. Állandóan körülötte lábatlankodtunk. Később észrevettem, hogy Gyurka komolyan belegabalyodott Miss Daisy-be, sőt úgy láttam, hogy Miss is legszívesebben és leggyakrabban Gyurkán pihenteti kék szemét. Nyugodtan átengedem a teret barátomnak. Én úgy is reá érek még a házasságra, viszont Gyurkának ez nagy szerencsét jelentene.

— Mit keresnek maguk Amerikában? kérdé egy alkalommal a Miss.

— Világot látni megyünk, feleltem.

— És kicsodák maguk, hogy csak úgy időtölésből mennek Amerikába világot látni?

— Fiatal emberek, akik tapasztalatosakat akarnak gyűjteni.

— Talán nőszülni akarnak és gazdag amerikai lányokra pályáznak?

— Oh a világot sem, azaz bocsánat nem ez a célunk. Nekem hivatalos dolgom van, barátaim pedig engem kísérnek, kizárólag szórakozásból.

— A barátai olyan jómóduak, hogy

megengedhetik maguknak ezt a költséges szórakozást?

— Azt éppen nem mondhatnám, legalább amerikai értelemben véve nem: ámbár tünhető anyagi viszonyok között élnek s nem egy hazai kisleány szívesen lenne a párja.

— És ön nem?

— Én a legfiatalabb vagyok közöttük. Nekem még sokat kell tapasztalnom és tanulnom. Leginkább ezért megyek Amerikába.

— A Maga barátja az a barna fiu nagyon rokonszenves embernek látszik, fűzte tovább a beszélgetést a Miss.

— Határozottan az, és van vagy 500 ezer dollár értékű vagyona, és még több is lehet.

— Tudja mit gondoltam? Nagyon kedves dolog lenne, ha fölkeresnének minket New-Yorkban. Én majd gondoskodom, hogy jól érezzék magukat.

— Köszönjük a meghívást és élni fogunk az engedelemmel, ha erre felhatalmaz minket.

— Jöjjenek mindhárman, van egynéhány kedves barátnőm és bemutatnom magukat. Mondja kérem, mi az oka annak, hogy Mr. Billson és a hajóskapitány az összes tisztekkel olyan megkülönböztetett tisztelettel bántik önökkel. Önök nem lehetnek közönséges emberek, mert azokkal nem szokás úgy bánni.

— Pedig elhiheti Miss, mindhárman egyszerű bankhivatalnokok vagyunk, legfeljebb a rendesnél valamivel jobb anyagi körülmények között.

— Itt van például Mr. Brown, aki többszörös milliomos és még sem olyan figyelmesek vele szemben.

— Ezt csak annak tulajdoníthatom, hogy az amerikaiak az idegenekkel szemben igen udvarias emberek.

— Ön azt mondja, hogy Mr. Kovácsnak 500 ezer dollárnyi vagyona van. — mi ben áll ez a vagyon?

— Készpénzben.

— Önnek is van?

— Nekem valamivel több van, de nem sokkal.

Felhívta a Gyurka figyelmét is, arra a körülményre, hogy a Miss érdeklődik iránta, ami azonban teljesen felesleges fáradság volt, mert a Gyurka figyelme amúgy is a Miss-t illette.

Mire New-Yorkba értünk Miss Dessy és Gyurka ügye majdnem rendbe jött. A Missnek elvben nem volt kifogása a házasság ellen s ha atyja is úgy akarja mint ő, szívesen lesz Mr. Kovács felesége.

— Na most rajtad a sor Pista, még majd te is Amerikában maradsz.

— Majd meglátjuk mi lesz. Az igazat megvallva én nem nagyon bánnám ha úgy lenne.

Nyolc napi utazás után végre Amerikába, az ígéret földjére érkezünk s minden nagyobb baj nélkül kikötöttünk.

Aki, mint én is, soha sem járt az országon kívül, kétszeresen feltűnik az az óriási forgalom, ami itt New-Yorkban van. Ember ember hátán nyüzsög. New-Yorkot igazán nem nehéz leírni. Égig nyúló paloták, rengeteg ember és iszonyu sok pénz. Ez New-York és ugyanez egész Amerika. Minden ember rabja a pénznek. Mindenki gazdag akar lenni. Legtöbbie előbb-utóbb el is éri célját, vagy legalább azt, hogy gondtalanul élhet.

Az engem ért szerencse még most is kábulttá tesz, sőt az ezzel járó izgalom nem hogy szűnne, de még folyton fokozódik. Eddig az tartott izgalomban, hogy a világ leggazdagabb embere lettem, de most, hogy félig-meddig fogalmam is van arról, hogy miből áll a vagyon, még kábultabbá tesz. Igazán Isten különös kegyelmének kell tekintenem, hogy az eszemet nem vesztettem el.

(Folyt. köv.)

Diákegyenruhák

csinos kivitelben legjutányosabban

Wolláknál

Str. Cogălniceanu (Várady Zs.-utca) 11.
a tűzoltóaktanyával szemben.

Megnyit! Megnyit!

Megnyit! Megnyit!

SCHWARTZ ALADÁR

új ékszer üzlete

Str. Vulcan Nagy Sándor-utca 1. sz. alatt.

Brillians, arany és ezüst tárgyakból dúz vándorok, saját modernül berendezett műhelyében
rendelések, átalakítások és javítások
elvégeztetnek.

Gyapjuipar Rt.

Strada Regele Ferdinand 13.

Szővet, Gyapjufonál,
Tricotárak harisnyák
GYÁRI ÁRAK!

Kárpitos

munkákat elsőrendű
kivitelben készíti:

GIDÁLI MANÓ

Ur. u. 2. :- Rákóczi-ut 6.

PAPIRHULLADÉKOK

bármily mennyiségben
vesz: **SONNENFELD**
A. R.-T., Str. Pruncul
Carol (Szilágyi Dezső-
utca) 6. szám alatt.

Vöröshagymát

hosszúcsú makói fajtát prima minőségben
ajánlunk waggontételekben
azonnali szállításra.

PÓR TESTVÉREK, Timisoara.

Sürgőnycim: PRODUCT.

Rezet

bármilyen mennyiségben **veszek.**

Salamon részöntő

Kolozsvári-utca 33. sz. alatt

MINDEN

KOTTA

SZÁMONKÉNT

7.50 LEI

A OSCHOT KIADÁSBAN

TIZEZER

SZÁM

RAKTÁRON

Mindent megtalál benne

Jegyzék ingyen

Hegedüs Hirlapiroda

Zeneműosztálya

37 Év óta: KALODONT Fogcrém

ELSŐ LÉPÉSE AZ ÉLETBEN

BERSON-GUMMISARKON és GUMMITALPON történjék!

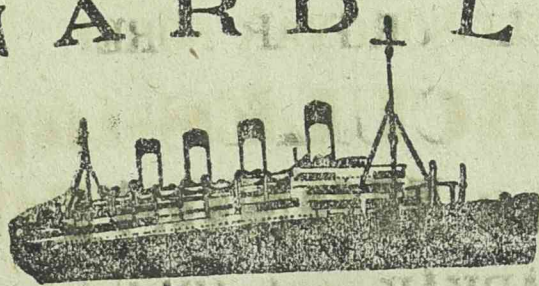
Akkor egészségesek maradnak idegei
és amellet sok pénzt takarít meg.

Berson-Gummisarkot és Gummitalpat

tétessen, cipészével még ma a cipőjére,
soha mást nem fog viselni.

CUNARD LINE

HOLLAND KIRÁLYI LLOYD

EUROPA ESZAK-AMERIKA
EUROPA KANADA
EUROPA DEL-AMERIKA

ELSŐ OSZTÁLYU LUKUS ÉS GYORSGÖZSÖKKEL

Behajózás: HAMBURG, CHERBOURG és AMSTERDAM-ból

További felvilágosítástért forduljon a CUNARD LINE-hoz.

BUKAREST, CALEA VICTORIEI, 40

CERNOWITZ, STR. REGELE FERDINAND, 48

ATYULES AMERIKADA P., HAZ ALATT
TEMESVAR, BULEVARDUL CAROL G.
CHISENEV, MICHALOVSKAIA P.

KÉLISE

MŰVESZI KIVITELBEN KÉSZÜLT:

KÖNIG & BAYER

ORADEA-MARE • Str. Prințul Carol 6

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSE

Egy szó ára 2 lei, vastagabb betűvel 4 lei. A legkisebb apróhirdetés ára 10 szőlő 20 lei.

„INDUSTRIA“

ipari és kereskedelmi vállalat, Oradea-Mare, Calea Victoriei 1

Raktáron tartunk saját gyártmányu orvosi, vegysz., irodai, raktárnoki, fűszeres, pincér, borbély, hentes és gépész kábelokat, sofför, kazántisztító és kék munkásruhákat elsőrangú anyag és kivitelben. — Gyárak, bányák, nagyüzemek figyelmébe ajánljuk magunkat és kíváncsra árajánlattal szolgálunk

LAKÁS

Lakást, bármilyet, 24 órán belül diszkrétan közvetít Weisz Gizi, Nyomda-u. 4. 154

Lakást, 2 két szobást (polgári) Lukács György és Szaniszló-utcán tudok. Reflektánsok címetek a kiadóba „Lakás” jellegre kérek. 252

Kiadó azonnal alkalmi áron üzlethelyiség hozzá tartozó lakással és mellék-helyiségekkel a Kolozsvári utcán. Értekezhetni dr. Zoltán Jenő ügyvéd irodájában, Kapucinus-utca 6. 245

Keresek magánháza t bérbe, hol nagyobb ipar-üzemnek alkalmas helyi-iség és háromszobás lakás volna azonnal átvehető. Cím Rákóczi-ut 15. Kapualatt balra. 240

Két szobát butorozva, fürdő szoba és konyha-használattal magas bérért keresünk, csak hat hónapra. — Két hold szőlő olcsón eladó. Ingatlanfergalmi iroda, Szent János-utca 70. 254

Alkalmazás

Kettős könyvvitelben képzett vagy ebben teljes gyakorlatlalt bíró segéd-könyvelő felvétetik az Adria Biztosító Társaság nagyváradi vezérigazgató-ságánál. 237H

Szakácsnő, ki jól főz, jó írással, azonnalra felvesz dr. Sor, Rákóczi-ut 18. 250

Takarítónőt felvesz az Arany Sza gyógyszerár, Szent László tér 6. 253

Perfect gép- és gyors-író több évi ügyvédiro-dai gyakorlattal, román és német nyelvű udással alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 238

Egy jó karban levő sza-lon garnitúra, egy konzul-tükör sürgősen eladó. Cím a kiadóban. 246

Adás-vétel

Elsőrendű rövid zongora olcsón eladó. Cím a ki-adóban. 245

Repatriálás miatt olcsón eladó használt butorok és Körber gyártmányu kocsik vasalkatrészei. Megtekin-tethők Makláry asztalosnál Sal Ferenc-utca 2. 124

Eladó házak olcsón Ho-dosi-u. 18. számú ház 150 ezer, Szőlőtelep-utca 4 150 ezer, Párizs-utca 14 60 ezer, Mocsár-utca 7. Berkovits utca 145 65 ezer, Weisz Gizi, Nyomda-utca 4. sz. 156

Kisebb álló vitrint meg-vételre keresek. Címet a kiadóba kérek. 287

Eladó uri magánházak az Uri, Lukács György, Szaniszló, Pável, Beóthy Ödön és Szacsavay-utcák-ban, továbbá 14 kisebb ház és 7 központi eme-letes ház. Érdeklődni le-het Feledi Sándornál, Str. Szaniszló-u. 63. 37

Betegség miatt, nagyon olcsón eladó Kolozsvári-utca 83. szám alatt lévő ház elfoglalható jómene-telű fűszerezéssel, teljes berendezéssel és lakással. Előnyös fizetési feltéte-lekkel. Érdeklődni Feledi Sándornál, Szaniszló-u. 63. 38

Gyönyörű uri szoba berendezés eladó. Hu-manitas, Str. Alexandri No. 11. 236

Házak eladók. Háza-to-adásai megbízásokkal vá-lalunk. — Kőcsészkeket megszerzünk. Magánpén-zünk. jutalékkal kihelye-zeket Adásvételi Rt. Par-cul Traian 12. — Értéktá-rolás. 38

Eladó lakását 24 órán belül diszkrétan eladom. Weisz Gizi, Nyomda utca 4. szám. 157

Egy szoba berendezés sürgősen eladó. Pál u. 42. 251

Bécsi zongora, fém szer-kezettel, hosszú, kitűnő állapotban jutányosan el-adó, Alapi-utca 10. 247

Eladó egy 8-as magán-járó cséplőgép garnitúra Morar Marie Petigd plas: Tinea. 249

Különfélék

Több éve fennálló sza-bászati és varró szakis-kola okt. 1-én kezdődik meg. — Ugyanott angol, francia és gyermekruhák kiszabását kedvező díj mellett elvállalják. Sza-bást 6 hét alatt lehet meg-tanulni pesti módszer sze-rint, Schlauch-tér 2. 248H

Két iskolás gyermeket (12—16 éves) teljes ellá-tásra elvállalok, zongora-használat. Cím Hegedűs Hirilapiroda. 238

Asztalos

műhelyemet megnagyobbitva áthelyeztem. Kitűnő munka Szolid árak.

Tiszay

asztalos Kapucinus-u. 7

Lakás

Rákóczi-uton, 2 par-kettes szoba, fürdő-szoba, konyha, elő-szoba azonnal beköl-tőzhető.

„ARDEAL“ Str. Postei No. 8. (Uri-u.)

Órák

szakszerű javítását a leg-komplikáltabbig kifogástalanul

Tiszay

végzi Teleky-utca 9 alatt. Jutányos árak. Preciz munka.

Saját találmányu, 5 évben egyszer huzandó asztali díszóra eladó.

ELADÓ.

Több kisebb-nagyobb magánházak, beköltö-hető lakással, jó jöve-delmű bérházak, ki-sebb-nagyobb szőlő, negy birtok, kavics bá-nya, iroda és üzlethe-lyiség a központban, forgalmas helyen, jó menetű korcsma, 2 szoba, konyha és fel-szereléssel, többi szo-bás lakások, butoro-zott szobák, fekete an-tikszelöngarnitúra, gyö-nyörű gobleinkép. Ha házát, szőlőt, vagy la-kását eladni akarja, bizalommal forduljon hozzám. Bizományba mindenféle kézimunkát és régi porcellánt el-fogadok.

NICODIMNÉ, forgalmi iroda. Várház-u. 43. Rhédey-kert.

Vas és rézbutor

készítő műhelyemet Saguna (Kapucinus)-utcaról

Szaosvay-u. 63.

szám alá helyeztem át, ahol gyári árban kaphatók: ágyak, éjjeli szekrények, gyermek-ágyak, összehajtható vas-ágyak, mosdók, vasfogasok, sportkocsik, gyermekbiciklik,

Sodronyágybélések

Kórházak, intézetek és szál-lodák berendezését jutányo-san vállalom.

Szabó, lakatos.

Önálló

mérlegképes, könyvelő,

perfect magyar-német levelező állást keres.

Cím,

„ARDEAL“

Str. Postei No. 8. (Uri-u.)

SIMON SÁNDOR

bank és tőzsdebi-zományi irodája Pável-u. 22. szám

Keres kisebb házakat beköltőzhető lakással, valamint ádó lakáso-kat. :: Elvállalja ma-gánpénzek kihelyezé-sét kedvező feltételek-kel. Értékpapír meg-bízásokat. :: Ajánl egy eladó szőlőt s egy földbirtokot. :: Eladó antik Biedermayer zongora. D. e. 9-12, d. u. 3-6.

Magas árban veszek

brillians. arany, ezüst ékszereket és dísz-tárgyakat, töredék ara-nyat, ezüstöt, arany szájpapírt, arany és más hamis fogakat

Fround Benjámín

ékszerész, Nagyvárad, Calea RegeleFerdinand (Rákóczi-ut) 11 szám. Széchenyi-szálló épület Ékszer alkalmi áron kapható

Első rendű

hálószoba és konyha

butorok

olcsón kapható. Mindenféle asztalos munkát legszebb kivitelben készítek.

Száraz Miklós

műasztalos Kőrös-u. 48.

Str. Regele Ferdinand 9. Özv. Petriné látszerész üzletében, Stepper cuk-rásza mellett van

HERBST

ékszer és óra raktára Mielőtt ékszer, briliántot, aranyat, ezüstöt vásárol, tekintse meg óriási raktáram, győződjön meg az olcsó árakról. Prima briliánt carátjáiért 20—25—30 ezer lelt fizetek. Aranyért, ezüstért magas árat fizetek

Remélem

tudja már, hogy leg-gyorsabban intézi el

utlevélet és vízumát

Kolozsvárt, Brassó-ban és Bukarestben

DEUTSCH és FIN futárirodája Pannónia kávéház

Eladó házak.

Szilágyi Dezső-utcan, Uri-utcan, Szent János-u. Sza-riszló u., Helász-u., Bu-nyitay-liget, Mocsár u., Pá-rizer-u., Gyár-u., Kolozs-vári-u., Smetka-u., Ho-dosi-u., Berkovits u., Sző-lőtelep-u., Damjanica ut-ca és még a város min-den részében beköltöz-hető házak 65 ezer leltől 3 millióig. Vannak laká-sok, üzletek, szőlők, föl-dek, birtokok. Ha lakását, házát, földjét, butorozott lakását eladni, kiadni, cae-rélni akarja, forduljon bi-zalommal hozzám, diez-krétan azonnal elintézem. Lakásokat 24 órán belül eladok. Bizományba bár-mit elfogadok.

Weisz Gizi

KÖZVETÍTŐ IRODÁJA Nyomda-utca 4.

Sürgősen eladó

nálam bizományban levő kisebb nagyobb valódi perzsa

szőnyegek

és több ezüst tárgyak

Alkalmi vételre!

Sternberg

Nagyvárad, Kishídő

Telefon 13-45. szám

Utleveleket vizumokat

bármely konzulátusnál a leggyorsabban elintéz

Díjmentos felvilágosítás.

SCHREIER

ügynökség Tisza Kálmán-tér 1. szám Vármegyeháza mellett.

A kolozsvári CZELL-SÖRGYAR SÖREI:

a HERCULES-tápsör

a világos MONOSTOR-sör

a VEZETO MARKÁK, mert utólérhetetlen minőségűek.

Aki jó sört akar inni, csak ezeket kérje mindenütt!

Főraktár: „ORIENT“ IPARI és KERESKEDELMI R. T. Oradea-Mare—Nagyvárad, Str. Gilányi 5-7.

TELEFON 3-98

Lloyd 1571

TELEFON 3-98

Sonnenfeld Adolf nyomda Részv. T. Kft.